

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

16 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Petru Ursache,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Ghenadie Nicolaev,
Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de inculpatul Craev Oleg și avocatul acestuia Pisarenco Constantin, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 26 martie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2015, în cauza penală în privința lui

Craev Oleg Anatolie,

născut la 06 ianuarie 1974, originar și domiciliat pînă la reținere mun. Chișinău, str. Bariera Orhei, nr. 5/9, ap.1;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 13 mai 2014 - pînă la 26 martie 2015 (instanța de fond);

2. de la 14 aprilie 2015 - pînă la 20 mai 2015 (instanța de apel);

3. de la 12 noiembrie 2015 - pînă la 16 februarie 2016; (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 26 martie 2015, Craev Oleg a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Craev Oleg la 18 iulie 2013, aproximativ la 16³⁰, aflîndu-se la intersecția străzilor Ismail și București din mun. Chișinău, pe ascuns a sustras de la Botnari Săndel telefonul mobil de model "Huawei 201", cauzîndu-i un prejudiciu material considerabil în sumă de 2400 lei.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost contestată de avocatul Pisarenco

Constantin în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, și pronunțarea unei hotărâri de achitare, argumentînd că sentința a fost bazată în totalitate doar pe declarațiile martorului Coțofană S., care a procurat de la inculpat telefonul, fără a ține cont de faptul că acesta nu a fost prezent la momentul cînd partea vătămată i-a transmis telefonul mobil inculpatului în contul unei datorii. Instanța contrar prevederilor art. 101 alin. (4) CPP a pus la baza sentinței declarațiile părții vătămate, care nu a fost audiat în cadrul cercetării judecătorești.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2015, apelul declarat a fost respins ca fiind nefondat.

5. Colegiul penal și-a argumentat soluția prin aceea că instanța de fond a cercetat sub toate aspectele probele administrate, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, iar în baza unei analize ample a probelor examinate a dat o apreciere justă, corect încadrînd acțiunile inculpatului în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal.

La fel, instanța de apel a menționat că deși Craev O. nu a recunoscut vina în cadrul cercetării judecătorești, susținerile acestuia nu au suport probator, iar simpla afirmație a unei stări de fapt fără coroborarea cu alte mijloace de probă, nu poate fi acceptată ca adevăr, modalitatea de apărare utilizată de inculpat, negarea vinovăției, nu poate influența convingerea bazată pe probe incontestabile.

Totodată, instanța a reținut declarațiile lui Craev O. date în calitate de bănuț și învinuit, conform cărora acesta a recunoscut că, la momentul cînd partea vătămată, care era în stare de ebrietate a adormit, el a hotărît să-i ia telefonul, deoarece mama pătimitului îi datora bani și cînd Botnari S. l-a întrebat unde este telefonul i-a răspuns că nu cunoaște.

Referitor la pedeapsa stabilită inculpatului, Colegiul a menționat că la numirea acesteia instanța de fond s-a condus de prevederile legii, individualizînd strict pedeapsa, ținînd cont de toate circumstanțele cauzei.

6. Împotriva hotărîrilor pronunțate de instanțele ierarhic inferioare au declarat recursuri ordinare inculpatul și avocatul acestuia Pisarenco C. care au solicitat:

- inculpatul, casarea hotărîrilor contestate și pronunțarea unei hotărîri de achitare, argumentînd că nu este vinovat de comiterea infracțiunii incriminate, iar telefonul mobil i l-a transmis partea vătămată benevol în contul unei datorii, fapt care poate fi confirmat de martorul Fortuna G.;

- avocatul Pisarenco C. în numele inculpatului, care invocînd temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 5), 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărîrilor contestate, cu dispunerea rejudecării cauzei.

În argumentarea soluției solicitate recurentul a invocat următoarele:

- la baza hotărîrilor de condamnare au fost puse declarațiile părții vătămate date în cadrul urmăririi penale, însă apărarea nu a avut acces la această probă a acuzării, or partea vătămată a fost în cadrul ședinței instanței de fond cît și cea de apel nu s-a prezentat, prin ce a fost încălcat principiul egalității armelor și principiul contradicționalității;

- în speță acuzarea a prezentat ca probă ce confirmă învinuirea doar declarațiile martorului Coțofană S., care însă nu a fost prezent în momentul transmiterii telefonului mobil și nu cunoaște circumstanțele faptei;

- instanțele nu au ținut cont de faptul că la urmărirea penală inculpatul a dat declarații sub presiunea colaboratorilor de poliție;

- la examinarea cauzei nu s-a ținut cont de prevederile art. 6&1 CEDO, care stipulează că orice acuzat are dreptul să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;

- pronunțînd hotărîrile contestate, instanțele ierarhic inferioare nu au înlăturat toate dubiile privind vinovăția inculpatului, nefiind combătută versiunea privind transmiterea de către pătimit a telefonului în contul unei datorii.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate de inculpat și avocatul acestuia, solicitînd respingerea acestora pe motiv că recurenții contrar prevederilor art. 430 Cod de procedură penală, nu au invocat în ce constă problema de drept de importanță generală abordată în cauză și care este eroarea de drept comisă de instanță ce ar duce la

casarea hotărîrii contestate.

8. Judecînd recursurile ordinare declarate în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în baza prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, verifică legalitatea hotărîrilor atacate pe baza materialelor cauzei și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Reieșind din prevederile art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrilor atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, *fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Apelul este o cale de atac sub aspectul de fapt și de drept, întrucît odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atît în fapt, cît și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărîrii primei instanțe.

Potrivit explicațiilor date de către Plenul Curții Supreme de Justiție la pct.14 al Hotărîrii nr.22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările ulterioare, în sensul cerințelor art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță, prin apel, se transmit instanței de apel: *dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvîrșit ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.*

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sînt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Colegiul penal enunță că judecînd apelul, instanța de apel nu a respectat întocmai aceste prevederi procesuale obligatorii.

Potrivit cererii de apel declarate de avocatul Pisarenco C. în numele inculpatului (f.d.145-146), criticîndu-se legalitatea și temeinicia sentinței, s-a invocat următoarele

"- sentința a fost bazată doar pe declarațiile martorului Coțofană S., realizator de telefoane mobile, care nu a fost prezent în momentul cînd partea vătămată i-a transmis telefonul mobil inculpatului;

- instanța contrar prevederilor art. 101 alin. (4) CPP a pus la baza sentinței declarațiile părții vătămate, care nu a fost audiat în cadrul cercetării judecătorești."

Lecturînd decizia contestată Colegiul penal constată că, deși instanța de apel a indicat în textul acesteia argumentele invocate de apărare, însă nu s-a pronunțat asupra acestora, sau s-a pronunțat arbitrar, fără argumentarea cuvenită.

Totodată, instanța de recurs ține să menționeze că motivarea deciziei Curții de Apel (f.d.166), unde se invocă că *"apreciind cumulul de probe acumulate de acuzare, în raport cu argumentele părții apărării Colegiul conchide că vina lui Craev Oleg este demonstrată pe deplin prin declarațiile părții vătămate, martorilor și restul materialelor cauzei (...)"* este insuficientă, nefiind aduse careva argumente plauzibile în susținerea acestei concluzii, or inculpatul și avocatul acestuia în apelul declarat au menționat că partea vătămată nu a fost audiată în cadrul cercetării judecătorești, iar la urmărirea penală nu a fost efectuată confruntarea între acesta și inculpat, astfel că apărarea a nu a avut acces la proba dată, precum și faptul că prin declarațiile martorului Coțofană nu se confirmă că Craev O. a sustras telefonul.

La acest capitol, Colegiul penal ține să menționeze și faptul că în ședința instanței de apel, inculpatul și apărătorul acestuia și-au exprimat dezacordul privind posibilitatea examinării cauzei în lipsa părții vătămate, iar instanța nu a ținut cont de opinia acestora și fără a întreprinde careva măsuri în vederea asigurării prezenței lui Botnari S. în ședința de judecată, a examinat cauza într-o singură ședință.

Tot aici, instanța de recurs atestă, că inculpatul în cadrul cercetării judecătorești nu a recunoscut vina și a declarat că partea vătămată benevol i-a transmis telefonul mobil în contul unei datorii, fapt care poate fi confirmat de martorul Fortună Gabriel.

Ulterior, avocatul Pisarenco C. a înaintat un demers prin care a solicitat audierea martorului nominalizat (f.d.134), demers care neîntemeiat și absolut nefondat a fost respins de instanța de fond.

În acest context Colegiul atestă că, în conformitate cu prevederile art. 66 alin.(2) pct.18) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul să înainteze cereri și demersuri, iar conform art.364 Cod de procedură penală, părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

Conform art.315 Cod de procedură penală, procurorul, partea vătămată, apărătorul, inculpatul beneficiază de drepturi egale în fața instanței de judecată în ce privește administrarea probelor, participarea la cercetarea acestora și formularea cererilor și demersurilor.

Prin urmare, Colegiul conchide că prin neadmiterea demersului părții apărării privind audierea martorului Fortună Gabriel, a fost încălcat principiul contradictorialității și egalității armelor în proces, - inculpatul și avocatul ca părți în proces, fiind lipsite de posibilitatea de a se apăra prin declarațiile martorului, care în viziunea lor au o importanță decisivă pentru justa soluționare a cauzei penale.

Concomitent, Colegiul specifică că instanța de apel fiind sesizată prin apel de către apărare, urma să analizeze, să aprecieze și să verifice fiecare probă aparte, să dezvăluie fiecare concluzie de acceptare sau respingere a probei, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a probelor și circumstanțelor cauzei penale. Astfel că, în cadrul examinării

apelului declarat Curtea de Apel nu a combătut versiunea inculpatului privind transmiterea benevolă de către partea vătămată a telefonului mobil în contul unei datorii și nu a clarificat în ce circumstanțe și împrejurări telefonul de model "Huawei 201" a ajuns la Craev Oleg.

În cazul dat, instanța de apel urma să se pronunțe asupra fiecărui argument menționat în cererea de apel, în baza evaluării proprii, juste, a probelor administrate în cursul urmăririi penale, a celor readministrate în condiții de oralitate, nemijlocire și contradictorialitate la etapa cercetării judecătorești și a celor administrate, cu respectarea dreptului la apărare al părților, în această fază procesuală.

Astfel, decizia instanței de apel suferă de insuficiență în partea motivării soluției.

Generalizînd cele expuse mai sus, Colegiul penal conchide că, instanța de apel la judecarea cauzei nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. art.414 alin. (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, ceea ce echivalează cu erori judiciare, ce s-au soldat cu o hotărîre neîntemeiată și nemotivată. Erorile judiciare menționate nu pot fi corectate de instanța de recurs, deoarece țin de desfășurarea legală a procedurii de judecată în instanța de apel.

În asemenea condiții, Colegiul penal, constatînd temeiul prevăzut de art. 427 alin.(1) pct. (6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, consideră că decizia contestată urmează a fi casată, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, cu respectarea cerințelor prevăzute la art. 315 Cod de procedură penală, principiul egalității armelor în proces și apreciind toate probele în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală va da răspunsuri motivate și clare la cele invocate de avocat în apel, pronunțîndu-se asupra fiecărei probe prin aprecierea lor la justa valoare, astfel instanța de apel, respectînd normele procesual-penale nominalizate, va adopta

o hotărîre legală și întemeiată în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de inculpatul Craev Oleg și avocatul acestuia Pisarenco Constantin, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2015, în cauza penală în privința lui *Craev Oleg Anatolie* și dispune rejudecarea cauzei în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, publicată integral la 10 martie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Ghenadie Nicolaev

Petru Moraru